Влада – Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України № 21 (1021) ♦ Четвер, 2 лютого 1995 року ♦ Ціна договірна

ДОЛАР МОЖЕ СПАТИ СПОКІЙНО

Валютні рахунки не арештовуватимуться,—

зазначив перший віце-прем'єр-міністр з питань економічної реформи Віктор Пинзеник під час прес-конференції, що відбулася в інформагентстві УНІАН. У той же час він повідомив, що термін запровадження заборони розрахунків у валюті, очевидно, буде перенесено на пізніший час. Стосовно підняття цін на послуги житлово-комунальної сфери, то для малозабезпечених верств населення вводиться така норма: оплата не має перевищувати 15 відсотків середньодушового доходу сім'ї. Тобто, якщо вона становить 100 відсотків до середньодушового доходу, то такій сім'ї за рахунок держбюджету компенсуватимуть 85 відсотків витрат. Але якщо сім'я не має квартири на рівні нормативного забезпечення, то вона отримуватиме більші виплати. Також Віктор Пинзеник повідомив: зважаючи на те, що сьогодні в Україні у тіньовому обороті перебуває дуже багато валюти, планується випустити валютні облігації для населення. Оскільки довір'я громадян поки що невелике, то перший варіант передбачає шестимісячні облігації з виплатою валютних відсотків щодва місяці.

Знову підвищилися ціни...

Відповідно до постанови Кабінету міністрів України № 733 «Про ціноутворення в умовах реформування економіки» від 21 жовтня 1994 року, розпочнеться другий етап лібералізації цінової політики.

Зміни, зокрема, зачеплять ціни на паливо для населення, оплату комунальних послуг і послуг транспорту, повідомив у інтерв'ю агентству «Інтерфакс-Україна» заступник міністра економіки Віктор Кальник.

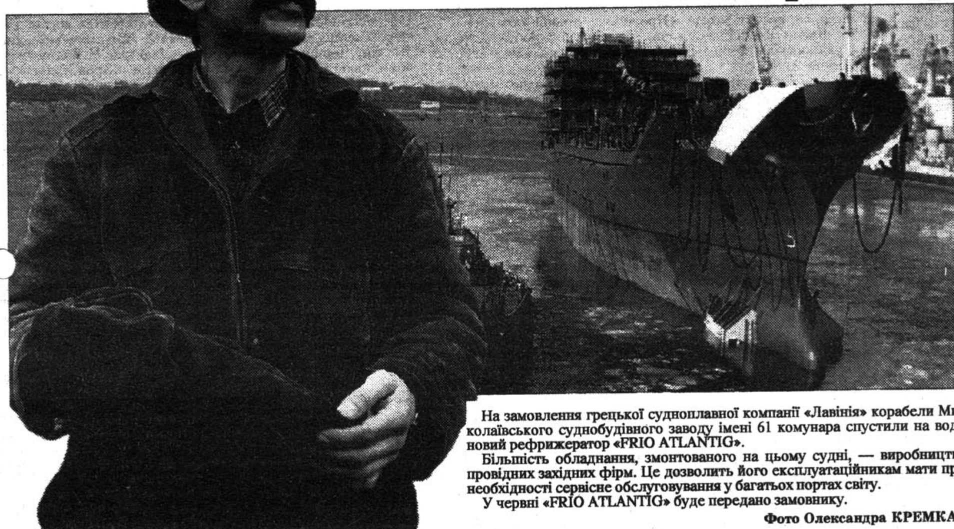
Передбачається довести ціну на комунальні послуги й транспорт до 1 лютого до 40% від собівартості, а до 1 липня — до 60%.

За словами В. Кальника, з 1 лютого ціна на хліб у середньому по Україні зросте в 1,5 раза.

Роздрібна ціна газу й вугілля для населення з 1 лютого також становитиме 40% від собівартості. «Відчутно», за зауваженням заступника міністра, зросте тариф на електроенергію для населення, який до 1 лютого був (300—400 крб. за 1 кВт./ год.) у 8—10 разів нижчий за тариф для промисловості, а з урахуванням численних пільг реально був ще нижчий.

Згідно з економічними прогнозами, до кінця 1995 року оптові й роздрібні ціни зростуть не більш ніж у 2,5 раза. Торік цей показник становив 6 разів.

... І ми допоможемо закордону

На замовлення грецької судноплавної компанії «Лавінія» корабели Миколаївського суднобудівного заводу імені 61 комунара спустили на воду новий рефрижератор «FRIO ATLANTIG».

Більшість обладнання, змонтованого на цьому судні, — виробництва провідних західних фірм. Це дозволить його експлуатаційникам мати при необхідності сервісне обслуговування у багатьох портах світу.

У червні «FRIO ATLANTIG» буде передано замовнику.

Фото Олександра КРЕМКА.

П'ята поправка до теорії стримувань і противаг,

або Сезон відльоту мух триває

Позавчора в приміщенні ВР група народних депутатів України на чолі з Юрієм Кармазіним скликала прес-конференцію, щоб поставити питання руба: яку державу декларуємо, а яку будуємо — демократичну чи бюрократично-поліцейську? Приводом для розмови став інцидент, що стався 30 січня біля входу до Адміністрації Президента України — близько п'ятнадцяти народних депутатів не були допущені на засідання Координаційного комітету з боротьби з корупцією та організованою злочинністю при Президентові України через брак спеціальних перепусток. А депутатського посвідчення за усним розпорядженням глави Адміністрації в даному разі було недостатньо. Юрій Кармазін, Михайло Ратушний, Тарас Процев'ят, Степан Хмара, Сергій Михайленко розцінили це як грубе нехтування Конституції, Закону про статус народного депутата України, а також елементарних етичних норм. Спроби Сергія Кириченка, чиє посвідчення все ж таки віднайшли охоронці, виправити непорозуміння, не підтримав ані заступник голови Координаційного комітету Василь Дурдинець, ані голова Комітету Євген Марчук, ані сам Президент.

(Закінчення на 2-й стор.).

В номер!

«Сула» на конвеєрі

На лубенському заводі «Автомаш» підготовлено до пуску головний конвеєр для серійного випуску автомобілів «Сула-2210». За останні роки колектив цього підприємства першим у країні започаткував цілу галузь — виробництво мікроавтобусів різного призначення: від «швидких допомог», мікроавтобусів — до вантажопасажирських пікапів і тягачів. Вже сконструйовано і виготовлено 15 модифікацій автомобіля «Сула». Цього року їх планується виготовити не менш як 1000 штук, а перші десятки зійдуть з конвеєра вже у лютому. З огляду на такий ентузіазм заводчан тільки дивує позиція Кабінету міністрів, де впродовж року лежить без підпису постанова, яка могла б сприяти збільшенню випуску лубенських автомобілів, принаймні, втричі.

Затримано колишнього президента «Бласко»

Як повідомили кореспонденту Укрінформу у Міністерстві внутрішніх справ України, у Москві був затриманий колишній президент акціонерного судноплавного концерну «Бласко-ЧМП» Павло Кудюкін. Операцію провела оперативна група МВС України при сприянні та допомозі МВС Російської Федерації. Затриманого буде доставлено в Київ.

ЧЕЧНЯ: відлуння подій

Збройні сутички і політичні баталії

У Чечні стріляють, а навколо неї вирують політичні баталії. Зокрема, дехто вже встиг звинуватити власті сусідньої Інгушетії у тому, що вони свідомо завищують число біженців, які прибули сюди з Грозного, аби мати змогу претендувати на додаткову федеральну допомогу (за рахунок інших регіонів). Відлунюється Чечня і у далекому Страсбурзі, де проходить сесія Комісії ООН з прав людини. Зокрема, верховний комісар ООН з прав людини Х. Лассо нагадав, що він ще раніше висловлював російським властям занепокоєність у зв'язку з порушеннями прав людини у Чечні. За його словами, вони викликані «жорсткими діями» Росії проти чеченських сепаратистів. Буквально одночасно з цим (може, у виправдання?) у Москві заявлено, що розмах бойових дій і значні руйнування у Грозному викликані тим, що федеральні війська «були зустрінуті найсучаснішою зброєю» і були «змушені відповісти адекватно».

Війні не видно кінця

Так заявив на прес-конференції після повернення з Грозного член міжнародної комісії ОБСЄ щодо спостереження за порушенням прав людини в Чечні і в регіонах Північного Кавказу голова черкаської організації УНА-УНСО В. Мамалига. У більшості населених пунктів республіки, повідомив він, навіть у гірських селах, через обстріли російською авіацією діти не можуть відвідувати школу. Зважаючи на те, що воєнному конфлікту, на жаль, не видно кінця, українські представники комісії запропонували створити у нашій державі кілька чеченських шкіл. Домовленості про відкриття таких шкіл у санаторіях південних областей та у Криму уже досягнуто.

Прес-конференція

П'ята поправка до теорії стримувань і противаг, або Сезон відльоту мух триває

(Початок на 1 стор.).

Посилання на те, що прізвища цих депутатів не були заздалегідь включені до списків, а місць могло забракнути, Михайло Ратушний назвав дезінформацією.

Того ж дня на Президії ВР група депутатів звернулася з вимогою скликати позачергове сесійне засідання ВР, на якому розглянути одне-єдине питання: про конституційність такого органу державної влади, як Адміністрація Президента. Принагідно депутати згадали, що ВР досі не має навіть Положення про Адміністрацію Президента, що вже й казати про такі подробиці, як штатний розклад. Президія натомість створила комісію з підготовки рішення з цього питання. За словами Юрія Кармазіна, новостворена комісія пропонувала дуже простий проект рішення: пункт перший — звернутись до Президента з вимогою розпустити «структуру над структурами» — власну Адміністрацію; пункт другий — звернутися до Генерального прокурора з вимогою порушити кримінальну справу проти глави Адміністрації Президента Дмитра Табачника, а також охоронців, які брутально перевищили службові повноваження.

Пікантність цій ситуації надає те, що охоронці захищали шановне зібрання від...членів слідчої комісії, сформованої Верховною Радою на виконання постанови про перевірку діяльності колишнього концерну «Бласко», а також Комісії ВР з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією, яким, на особисте їх переконання, «було що розповісти Президентові». Наприклад про те, що, за словами Тараса Процев'ята, саме Адміністрація блокує роботу слідства щодо діяльності колишнього «Бласко». Адже чотири запити членів слідчої комісії парламенту, зокрема стосовно підготовки Указів Президента №№ 303 і 606, залишилися без відповіді. Спитати і про те, чому, не дивлячись на попередження слідчої комісії від 12 січня, ані СБУ, ані Генпрокуратура, ані МВС не вжили ефективних заходів, які перешкодили б втечі екс-президента «Бласко» Павла Кудюкіна.

Щодо діяльності самої Адміністрації Президента, цікавість журналістів викликав факт, наведений Сергієм Кириченком. За його словами, вже існують два документи за підписом Дмитра Табачника, за якими незабаром структурний підрозділ Адміністрації — Управління з боротьби з корупцією та зловживаннями владою, яке він, Кириченко, на громадських засадах і очолює, незабаром буде ліквідовано.

Хто і з ким має намір боротися? — не могли збагнути ініціатори прес-конференції. Кармазін, процитувавши Монтеск'є, так охарактеризував стан справ у країні: закон — що павутиння, великі мухи прориваються крізь нього, а дрібні застряють. На думку присутніх, сезон відльоту «великих» мух у вирій відкрився за очевидного сприяння натуралістів з вищих ешелонів влади.

Кармазін пообіцяв, що декотрі факти й прізвища стануть відомі громадськості пізніше, а поки що показав на годинника (за київським часом — 17.20) і сказав, що саме цієї миті завдяки роботі слідчої комісії на руки Кудюкіна надівають залізні наручники (Туманний Альбіон тому не свідок). Відтак комісія вважає свою місію виконаною, проте питання залишаються. Як Кудюкін зміг безперешкодно перетнути митний кордон, вилетівши разом з дружиною з Одеси 23 січня з квитками на власне ім'я? Хто замовляв перепустки під час численних візитів Кудюкіна до Адміністрації Президента, яку він відвідував аж до свого зникнення? Невідомо.

Інцидент в Адміністрації Президента 30 січня народні депутати однозначно визнали як заздалегідь сплановану провокацію. Цікаво тільки, кому вона пішла на користь. Достеменно з'ясовано одне: сезон відльоту мух триває.

Ганна РОМАНЦОВА.

УТОЧНЕННЯ

У номері за 31 січня у виступах народних депутатів Георгія Манчуленка (12 стор.) і Геннадія Угарова (13 стор.) з вини редакції були переплутані фото цих авторів.

Приносимо вибачення.

ВОНИ ЗБУДУВАЛИ НАМ...

Міністр фінансів Німеччини Тер Вайгель і Президент України Леонід Кучма взяли участь в урочистому відкритті в Києві житлового комплексу для українських військовослужбовців, виведених із території колишньої НДР. Будівництво цього комплексу на 1696 квартир розпочалось у вересні 1993 року. Його договірна вартість становить DM 174 млн. Комплекс складається з 8-, 10- і 12-поверхових будинків, двох дитячих садків на 140 і 320 місць, школи на 33 класи з басейном, спортзалом і оранжереєю, торговельно-побутового центру із сучасною АТС на 3.000 номерів, підземного гаража на 450 автомобілів, а також котельні, двох теплопередавальних станцій, мережі тролейбусних ліній, інженерної мережі для постачання та утилізації.

Будівництво житла для військовослужбовців завершено також у Кривому Розі, Старокостянтинові, Новоград-Волинському. Всього уряд Німеччини виділив на це DM 755 млн.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Комісія з питань екологічної політики провела засідання за участю представників ряду природоохоронних громадських організацій, зокрема «Гринпіс», «Екоправо», «Зелений світ».

Йшлося про вироблення підходів до взаємодії та співпраці в галузі охорони навколишнього природного середовища. Торкаючись конкретних аспектів цього питання, голова Комісії Георгій Філіпчук звернув увагу присутніх на проблеми, пов'язані з роботою атомних електростанцій, утилізацією промислових виробів, особливо токсичних, забрудненням води, охороною лісів, екологічною освітою.

Учасники засідання запропонували залучати до розробки законопроектів з цих питань представників громадських організацій як наукових консультантів, що дасть можливість повніше врахувати думку громадськості.

Детально було проаналізовано проект Закону «Про пестициди і агрохімікати», підготовлений до другого читання на сесію Верховної Ради. Зважаючи, що при доопрацюванні цього законопроекту майже сорок пропозицій і зауважень Комісії не було враховано, прийнято рішення звернутися до Комісії з питань агропромислового комплексу з проханням тимчасово відкласти його розгляд і спільно доопрацювати.

На черговому засіданні Комісії з питань державного будівництва, діяльності Рад і самоврядування було розглянуто питання щодо запровадження в практику обговорення діяльності місцевих Рад народних депутатів на Президії Верховної Ради. На думку депутатів, це дасть можливість посилити контрольні функції Верховної Ради стосовно дотримання положень діючої Конституції України.

Розглянуто також проекти документів про державні нагороди, проект Закону «Про статус столиці України».

Члени Комісії заслухали інформацію робочої групи, яка вивчала процес формування органів влади у районах міста Львова.

Комісія з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин обговорювала проекти законів «Про свободу мирних зборів» (друге читання), про внесення змін і доповнень до Закону України «Про міліцію», «Про порядок відкликання народних депутатів України».

В.о. голови Комісії Ніна Карпачова прийняла радника-посланника посольства Данії в Україні пана Петера Мельхіора на його прохання. Вона поінформувала гостя про дотримання прав людини в Україні, правове врегулювання становища жінок та дітей.

Пан Петер Мельхіор розповів про діяльність парламенту своєї країни, конституційне забезпечення прав громадян Данії та про діюче законодавство з питань громадянства, шлюбно-сімейних відносин.

Прес-служба Верховної Ради України.

* * *

На засіданні Комісії Верховної Ради України з питань Чорнобильської катастрофи, що відбулося 26 січня, народними депутатами було розглянуто і внесено відповідні зміни та доповнення до проектів законів України «Про використання ядерної енергії», «Про статус народного депутата України», «Про зв'язок». Обговорювалися також проект Постанови Верховної Ради України «Про державні нагороди України» і питання про надання окремого житла новоутвореним сім'ям, які проживають у зоні безумовного (обов'язкового) відселення тощо.

Особливу увагу на засіданні було приділено численним пропозиціям та зверненням учасників ліквідації інших ядерних аварій, ядерних випробувань, військових навчань із застосуванням ядерної зброї щодо визначення їх пільг та компенсацій і внесення відповідних змін в Закон України «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», що стосуються даної категорії потерпілих.

Народні депутати дійшли висновку, що спільно з Кабінетом міністрів треба готувати окремий Закон, який би в повній мірі відбивав їх інтереси та вимоги.

Окремо розглядався лист Генеральної прокуратури України, в якому містилися результати перевірки, яка проводилась за дорученням Комісії щодо порушень Закону «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».

Як засвідчила перевірка, в республіці «мають місце факти заселення будинків, збудованих на кошти Чорнобильського фонду, громадянами, які не є переселенцями». Такі порушення виявлено в Київській, Житомирській, Волинській, Полтавській, Чернігівській областях.

Не завжди і не повсюдно дотримуються вимоги чорнобильського законодавства посадові особи, ігноруючи, зокрема, право переселенців на безкоштовне одержання збудованого для них житла в особисту власність.

Непоодинокі факти неякісного будівництва житла для переселенців виявлено в Рівненській, Житомирській, Київській, Чернігівській та інших областях. У Волинській, Вінницькій, Житомирській, Київській, Кіровоградській, Харківській, Чернігівській, Черкаській областях кошти, виділені на будівництво житла, не завжди використовуються за цільовим призначенням.

Як зазначили народні депутати, такі порушення закону і фактична безкарність за скоєне посилюють соціальне напруження в регіонах, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, гальмують вчасне виконання програми переселення потерпілих в екологічно чисті райони, призводять до значних матеріальних та моральних втрат і завдають непоправної шкоди здоров'ю людей. Тому Комісія визнала недостатніми заходи, що вживаються правоохоронними органами до порушників Закону України «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», і чекає від Генеральної прокуратури України відповіді на такі запитання: «Чи повернуті самовільно зайняті будинки їх законним власникам? Хто з посадових осіб притягнутий до відповідальності за скоєне?»

Інформація Комісії Верховної Ради України з питань Чорнобильської катастрофи.

У фракціях і групах

ДЕПУТАТСЬКА група «Реформи» у Верховній Раді України звернулась до редакції з проханням опублікувати кілька ЗАЯВ з різних приводів. Публікуємо їх з деякими скороченнями.

З приводу невведення в дію Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств»

Депутатська група «Реформи» глибоко стурбована подіями, що відбуваються навколо нового Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств». Цей Закон був прийнятий ще 28 грудня 1994 року і вводився Постановою Верховної Ради України в дію з 1 січня 1995 року.

Натомість Голова Верховної Ради України, лідер соціалістичної партії О. Мороз, грубо порушивши Регламент Верховної Ради України та Конституцію України, не передав ухвалений Закон на підпис Президентові України.

У такий спосіб підприємства та трудові колективи поставлені в такі умови, коли неможливо забезпечити виробничий процес, складання бюджетів, що в свою чергу виключає своєчасне фінансування діяльності шкіл, лікарень, органів внутрішніх справ та державної безпеки, інших ланок місцевого життя.

Фракція «Реформи» вимагає від Голови Верховної Ради України О. Мороза передати Президенту України Л. Кучмі на підпис текст Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств», прийнятий Верховною Радою України ще 28 грудня 1994 року.

Про скасування комуно-соціалістичною більшістю щоденних радіотрансляцій пленарних засідань Верховної Ради України

17 січня 1995 р. більшістю голосів Верховною Радою України була прийнята постанова «Про порядок висвітлення роботи третьої сесії Верховної Ради України».

Цією постановою скасовано щоденні радіотрансляції пленарних засідань парламенту. Таке рішення суттєво обмежує право громадян України на інформацію про роботу законодавчого органу нашої країни.

Завдяки прямим радіотрансляціям виборці могли реально оцінювати діяльність своїх депутатів й робити відповідні висновки. Але ліва більшість парламенту позбавила громадян України цієї можливості.

Депутатська група «Реформи», яка послідовно, починаючи з 1 сесії, виступає за принцип повністю відкритої інформації про пленарні засідання Верховної Ради України, вимагає відновлення її прямої радіотрансляції та повної телетрансляції в запису.

Про незатвердження депутатських повноважень Левка Григоровича Лук'яненка

18 січня 1995 р. Верховна Рада України не затвердила депутатські повноваження Левка Григоровича Лук'яненка, обраного по Нововолинському виборчому округу № 68.

Цю подію можна кваліфікувати як чергову акцію політичної розправи над людиною, якій свого часу комуністичний режим виніс смертний вирок. А соціалісти та комуністи в незалежній Україні цим актом вдруге вдалися до політичних репресій відносно нього і перетворили Верховну Раду України із органу законодавчої влади в політичний трибунал.

Адже ні Центральна виборча комісія, ні Генеральна прокуратура України не виявили фактів порушення виборчого законодавства.

Депутатська група «Реформи» виступає за визнання повноважень Левка Григоровича Лук'яненка та внесення поправок до чинного законодавства, які б зняли з Верховної Ради України право затверджувати повноваження новообраних депутатів.

Пишемо нову Конституцію України

Доктрину прийнято, доктрину зруйновано

Поділ влад — то не «поділяй і владарюй»

ДИНАМІЧНИЙ пошук виходу з глухого кута, що в нього зайшов конституційний процес в Україні, змусив Президента Леоніда Кучму ініціювати прийняття Конституційного Закону «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні». Центральним об'єктом законопроекту є організація найвищої державної влади.

Якщо виходити зі структурного місця, що його займають конкретні гілки влади в тексті проекту, то перше місце в системі державної влади належить законодавчій гілці.

Проте аналіз проекту з точки зору змісту розділів показує: Верховній Раді, по суті, відведене місце після виконавчої влади, знижено її роль у державному механізмі, обмежено сферу її діяльності. Таким чином спростовується призначення даного органу в системі поділу влад, а тим самим руйнується самий поділ влад.

Поширеність терміну «поділ влад» не повинна затьмарювати строгості і ясності охоплюваних ним уявлень. Ідеться не про поділ влади, а про поділ функцій єдиної державної влади, реалізовуваної законодавчими, виконавчими та судовими органами.

Головне призначення Верховної Ради — законодавче регулювання суспільних відносин, прийняття законів. Це — її функції.

Функції виконавчих і судових органів похідні від парламентських функцій. Призначення виконавчих органів — виконання Конституції, законів, а також інших актів, що їх приймають народ і парламент. А призначення судових органів — здійснення правосуддя, застосування правових норм, що їх приймають народ і парламент, у безпосередній практиці суспільних відносин, стосовно певних суб'єктів.

Що саме передбачає проект закону про владу?

Хто ж пише закони?

Конституційно-правовий статус Верховної Ради автори проекту змоделювали таким чином, що Верховна Рада не є єдиним законодавчим органом, хоча саме ця характеристика притаманна парламентові.

Розробники законопроекту наділяють законодавчою функцією Президента України.

Обмеженість Верховної Ради щодо реалізації нею законодавчої функції, крім зазначеного загального визначення, рельєфно видно у ст. 18, котра встановлює питання, які підлягають розв'язанню законами, що їх приймає Верховна Рада.

Закріплення спеціального переліку, що практикується деякими конституціями світу, має на меті жорстко запобігти зазіханням виконавчих структур на первинне регулювання, що належить до відання парламенту.

Та розглядувана проблема, — і на цьому слід наголосити, — має ще й інший бік. Залежно від конституційного варіанта її закріплення, інтереси парламенту можуть не лише захищатися, а й порушуватися. Негативні наслідки настають у разі визначення головним актом вичерпного кола питань, що їх має розв'язувати закон.

Адже визнання того чи іншого питання за об'єкт закону — незаперечне право Верховної Ради, не обмежене рамками переліку.

Невиразна згадка про «інші відносини» наприкінці останнього абзацу ст. 18 аналізованого законопроекту — явно несумірна вимогам визначеності, повноти, всебічності або строгості конституційних гарантій здійснення Верховною Радою України законодавчої функції.

Висновок про аж ніяк неприпустиме обмеження розглядуваним документом конституційно-правового статусу Верховної Ради як єдиного найвищого законодавчого органу державної влади доповнює й обґрунтовує аналіз президентських повноважень у сфері законодавчої діяльності.

І укази, і вето, і референдум

Усупереч зафіксованому у ст. 2 положенню, згідно з яким Президент здійснює виконавчу владу, наступні настанови проекту утворюють цілий комплекс прямих і непрямих гарантій, передумов і можливостей, котрі дозволяють твердити, що прогнозований документом президентський статус не тільки допускає, а й безпосередньо наділяє главу держави і главу виконавчої влади правом первинної нормотворчості, яке є прерогативою законодавчої гілки влади. Слід привернути увагу до того, що дане повноваження Президента вичленовується в окрему статтю (ст. 28), яка складається з двох правил. Одне з них чітко і однозначно визначає Президента як прямого суб'єкта нормотворчості: Президент видає укази з питань економічної реформи, не врегульованих чинним законодавством. Відповідні укази, як бачимо, не обмежені певним строком дії, так само як і право Президента на видання згаданих актів. Дані питання, що вимагають юридичної строгості й визначеності, затуманені формулою: «Ці укази діють до прийняття відповідних законів». Друге правило непрямим чином наділяє Президента нормотворчою функцією. Воно полягає у формулі: «Президент України в рамках своїх повноважень видає укази і видає розпорядження, що обов'язкові для виконання на всій території України». Тут випав необхідний елемент — вказівка на зв'язаність Президента під час реалізації повноваження, що нас цікавить, Конституцією і законами. Акти виконавчої влади видаються на підставі і на виконання Конституції і законів, які приймаються народом і Верховною Радою, що необхідно зафіксувати, як це має місце у чинній Конституції (ст. 114-6). Поза вказаною вимогою юридичне поле стає іншим, бо Президент отримує правову гарантію регулювати суспільні відносини на підставах, рівних з Верховною Радою, що суперечить доктрині поділу влад.

Необхідно враховувати, що Президент наділений також правом законодавчої ініціативи — право внесення проектів на розгляд Верховної Ради доповнене записом, згідно з яким Президент може поставити питання про позачерговий розгляд парламентом внесених ним законопроектів, які включаються до порядку денного засідань Верховної Ради відразу після їх внесення.

До прерогатив Президента у сфері законодавчої діяльності належить підписання прийнятих парламентом законів та їх оприлюднення (ст. 20, 26).

Інструментом прямого впливу Президента на долю прийнятих парламентом законів є його право накладати на них відкладальне вето (відмова підписати закон і ввести його в дію). Якщо Президент не погоджується зі змістом закону, — передбачає ст. 26, — він може протягом двотижневого строку скористатися з права вето і повернути його Верховній Раді на повторний розгляд. Намічено жорсткі умови для подолання президентського вето. Під час повторного розгляду Верховною Радою повернутого закону для подолання вето потрібне його прийняття 2/3 голосів депутатів від конституційного складу. Лише за такої умови у десятиденний строк Президент зобов'язаний підписати закон і передати його для оприлюднення. За нинішньої ситуації, коли Верховна Рада функціонує в неповному складі, зібрати кваліфіковану більшість голосів вельми проблематично. Таким чином, прогнозована норма стає потужною зброєю, що перешкоджає реалізації законодавчої функції парламенту, бо рішення, що він їх приймає, не мають юридичної сили без підпису Президента.

Як і в інших країнах, Президент України може використати такий, уже традиційний, сильний інструмент впливу на законодавчу діяльність Верховної Ради, як послання.

Не згодні? Здавайте мандати...

Підсумовуючи викладене, доходимо висновку: проект не створив конституційно-правового статусу Верховної Ради як єдиного органу найвищого законодавчої влади, що необхідно, якщо дотримувати доктрину поділу влад.

Проект закону наполегливо проводить обмежувальну лінію і щодо сфер діяльності Верховної Ради, зводить нанівець структуроутворну роль Верховної Ради. Вона, по суті, витісняється з механізму формування урядових інститутів, який розробники проекту зосередили в одних руках — руках Президента.

Парламент фактично позбавляється й гарантій контролю діяльності сформованого Президентом уряду. Передбачаю заперечення: згідно зі ст. 24 на доручення Президента Прем'єр-міністр подає програму діяльності Кабінету міністрів Верховній Раді. В разі незгоди зі згаданою програмою парламент має право висловити недовіру Кабінету міністрів. Але адресую можливих опонентів до ст. 25. Вона передбачає право Президента розпустити Верховну Раду, якщо вона двічі поспіль не схвалить програму діяльності уряду. Наведене правило, безперечно, перешкоджає, обмежує, скорочує міру впливу Верховної Ради на виконавчу владу, оскільки з боку останньої — безпосередня загроза парламентові: Президент вправі розпустити його.

Аналогічно стоїть справа і у фінансовій сфері діяльності Верховної Ради, котра є традиційним і непохитним привілеєм парламентів світу, потужним інструментом контролю над виконавчою гілкою влади. Проект, який нас цікавить, передбачає у ст. 17 затвердження Верховною Радою державного бюджету України. Однак над практичною реалізацією парламентом цього принципового і серйозного повноваження автори проекту повісили дамоклів меч: якщо протягом трьох місяців Верховна Рада не затвердить поданий урядом державний бюджет, Президент і в цьому разі має право розпустити парламент.

До перелічених прав і передумов вивищення президентури примикає останній запис ст. 27, який надає Президентові можливість здійснювати «інші повноваження, передбачені законодавством України». Коли щодо Верховної Ради автори проекту оперують вичерпним переліком, то з приводу президентури фіксується конституційна гарантія, котра дозволяє Президентові виходити за межі закону про владу. Слід також звернути увагу і на подибуваний тут термін «законодавство України». Не «закони», а «законодавство». З огляду на двозначність, невизначеність і дискусійність поняття «законодавство», а також на відсутність його визначення на конституційному рівні, використання аналізованого повноваження може розсунути рамки президентської діяльності до небезпечної межі.

Президентська міць посилюється таким винятково масштабним повноваженням, як призначення референдуму. Розробники законопроекту за суб'єкт цього надзвичайного права визначили Президента (ст. 29). Водночас Верховна Рада, і тільки Верховна Рада, наділена чинною Конституцією правом призначення загальноукраїнського референдуму (п. 17 ст.97), позбавляється свого повноваження. Проектом їй відведено всього-навсього можливість внести відповідну пропозицію Президентові. До того ж, на відміну від чинної правової регламентації, з кола суб'єктів референдної ініціативи усунуто народ, який згідно з чинним головним актом має право ініціювати референдум про дострокове припинення повноважень Президента (ст. 114-9). А в цілому змодельований документом еталон референдуму являє собою ще одну міцну ланку в низці передумов і умов вивищення Президента над Верховною Радою. Безпосередньо пропонований варіант інституту референдуму забезпечує Президентові вторгнення у сферу парламентського привілею, обминаючи Верховну Раду і, таким чином, обмежуючи сферу її законодавчої діяльності, що суперечить ідеї поділу влад.

Президент, згідно з проектом, наділений прямими повноваженнями і у сфері третьої гілки влади — судової. Як передбачає ст. 27, Президент скасовує акти Кабінету міністрів, міністерств та інших центральних органів виконавчої влади України, а також акти президента і уряду Автономної Республіки Крим, акти глав обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій «в разі їх невідповідності Конституції і законам України, указам, розпорядженням Президента України». Наведена настанова, отже, дає всі підстави твердити, що розробники проекту розглядають Президента також і як безпосереднього суб'єкта судової влади, бо Президент вправі вирішувати питання про невідповідність конкретних актів Конституції, тобто — виконувати функції конституційного судового контролю, що доктрина поділу влад виключає.

Лідія КРИВЕНКО,
головний науковий співробітник Інституту держави і права НАН України, доктор юридичних наук.

Створили, щоб розформувати?

Молоде українське військо деполітизувалося. Відзначаючи цей позитивний момент, не слід забувати, що виховну роботу серед воїнів усе ж таки треба вести. Тому, незважаючи на матеріальну скруту, головне управління виховної роботи Міністерства оборони України знайшло можливості відкрити Київський військовий гуманітарний інститут, єдиний у державі навчальний заклад такого профілю. Розпочинали, як кажуть, з чистого аркуша. Врахувавши досвід кращих вітчизних і зарубіжних вузів, виробили і постійно вдосконалюють методику викладання, розробили навчальні плани, віднайшли кадровий потенціал для їх реалізації. За короткий час зробили все, аби виконувати державні замовлення на фахівців у галузі гуманітарних наук, яких сьогодні так бракує українській армії, яких чекають у військах, а військових журналістів — у редакціях. Інститут задумано не лише як вищий навчальний заклад, а й як багатопрофільний науковий центр з трьома факультетами, ад'юнктурою та докторантурою. Вже сьогодні тут працюють 7 академіків, 27 докторів наук, 78 кандидатів. При кафедрах сформовано науково-педагогічні школи, в ад'юнктурі над дисертаційними дослідженнями працюють вісім молодих учених. Вища атестаційна комісія України дала дозвіл інституту на формування спеціалізованих рад, де зможуть захищати дисертації науковці не тільки цього військового вузу. Словом, інститут зажив повнокровним творчим життям.

Та раптом у Міністерстві оборони з'являється доповідна записка за № 146/409 від 21 грудня минулого року, в одному з пунктів якої зазначено: «Розглянути питання про відкриття в Академії Збройних Сил України факультету гуманітарних дисциплін, а КВГІ — розформувати».

Зрозуміло, коштів у війську, як і в усій державі, не вистачає, і треба на чомусь економити. Але ж усім відомо, що руйнувати найлегше. І те, що в муках створювалося великим колективом, можна знищити одним розчерком пера. Військовий інститут, що перший і єдиний серед військових навчальних закладів успішно пройшов ліцензування Міністерства освіти і потрапив до реєстру вузів України, єдиний військовий інститут, де викладання всіх предметів ведеться державною мовою, де формується потенціал національних Збройних Сил, поставлено під загрозу закриття.

Спеціалісти вважають, що є інші варіанти економії коштів, які можуть вивільнитися після закриття КВГІ. Очевидно, варто прислухатись до їхніх аргументів, щоб не робити необачних кроків.

В. ЛОБАС,
доктор філософських наук, професор кафедри філософії і військової журналістики Київського військового гуманітарного інституту.

У номер!

• Київ

Профспілки протестують

Підвищення цінових тарифів призведе до подальшого падіння рівня життя основних верств населення, загострення соціальної напруженості, масової відмови людей від оплати житлово-комунальних послуг, проїзду в транспорті, електроенергії, що, в свою чергу, лише погіршить фінансовий стан відповідних галузей — саме такий вердикт винесли профспілкові об'єднання, розглянувши пакет документів від Кабінету міністрів щодо чергового збільшення з першого лютого тарифів на комунальні, транспортні послуги, енергоносії. За словами голови Федерації профспілок України Олександра Стояна, органи державної влади знову переклали на плечі населення тягар наслідків непродуманої цінової політики, адже ціни підскочили у 4–8 разів при тому, що зарплати та пенсії зросли всього на 20–26%. Не визначено також межу малозабезпеченості. За прогнозами профспілок, вона сягатиме 2 мільйони 400 тисяч карбованців. Квартплата становитиме тепер близько 2 мільйонів.

Такі цінові перетворення, впевнені лідери профруху, можливі лише після прийняття Закону «Про заробітну плату» та впровадження ще цілої низки соціальних гарантій.

• Одеса

Як живеш, переселенце?

В Одесі відбулося засідання української частини Міжурядової українсько-німецької комісії у справах депортованих німців, які повертаються в Україну. В ньому взяли участь віце-прем'єр-міністр України Іван Курас, міністр у справах національностей, міграції та культів Микола Шульга, відповідальні працівники ряду міністерств і відомств, обласних Рад народних депутатів південного регіону, Українсько-німецького фонду, представники засобів масової інформації. Обговорено широке коло питань, пов'язаних із переселенням і облаштуванням німців на півдні України: від спорудження для них осель, їх працевлаштування і до набуття ними українського громадянства. Члени комісії та інші учасники засідання побували в селі Кудрявка Березівського району, що стало місцем компактного поселення колись депортованих німців.

• Суми

У послузі не відмовлять

Працівники мережі побутового обслуговування Новоселицького району, що на Сумщині, прийняли благородну ухвалу, згідно з якою кожен фронтовик має право раз на місяць безкоштовно скористатися її будь-якою послугою. Такий привілей діятиме для ветеранів до дня відзначення 50-річчя перемоги над німецько-фашистськими загарбниками.

Мистецтво

У ЧЕРВОНОГРАДСЬКИХ ГОНЧАРІВ ТАЛАНТ ВІД БОГА

ЧИ ДУМАВ колись Мар'ян Бокусевич, гончар з села Гавареччина Червоноградського району Львівської області, що, передаючи свою майстерність декільком молодим хлопцям, зарікає їх на постійну популярність, важку працю і економічні проблеми?

Щодо праці гончарів, то тут усе ясно — талант має бути від Бога, щодо популярності — про це засвідчила і чергова виставка влаштована Пресовою Агенцією Новин за сприяння Інституту журналістики та АТ «Украгробізнес». Асоціація гончарів «Чорна кераміка», яка існує вже 4 роки, не має ні печатки, ні власного рахунку в банку; кожен її член сплачує податки індивідуально, перед тим самостійно виготовивши і реалізувавши свої вироби.

Голова Асоціації Валентин Дробаха глибоко переконаний в тому, що гончарство завжди було справою індивідуальною. Як тільки цехи гончарів ставали підприємствами, фабриками чи заводами, мистецтво перетворювалось на штампування стандартної продукції. Об'єднуватися майстрам доводиться тільки тоді, коли потрібно організувати презентацію, зремонтувати піч, заготувати сировину, тобто коли справа вже не під силу одній людині. На закордонний ринок кожен з майстрів виходить теж самостійно і досить вдало. Високохудожні композиції та сервізи користуються популярністю іноземних туристів, які вирушають додому і хочуть привезти з України щось «колоритне». Та, мабуть, нездійсненною залишиться найближчим часом мрія про мецената, який допоміг би відкрити невеличкі постійно діючі салони для продажу чорної кераміки. Справа, можливо, і не надто вигідна, але вдячна.

А поки що асоціація гончарів «Чорна кераміка» без зайвих економічних амбіцій продовжує своє існування, задовольняючи попит і на українському, і на закордонному ринках, радуючи красою і продовжуючи гаварецьку традицію. Глина знайдеться, коли у майстра є натхнення.

Мирослава ЗОЗУЛЯ.

На знімках Сергія КОВАЛЬЧУКА: під час відкриття виставки; козацький підсвічник.

ЯК МЕР ХАРКОВА І ЖУРНАЛІСТ ОДИН ОДНОГО ЗДИВУВАЛИ

МИНУЛОЇ п'ятниці вранці в Харкові було підписано міжурядову україно-російську угоду про співробітництво прикордонних областей двох держав. Того ж дня по обіді наш кореспондент запитав у голови Харківської міськради Євгена Кушнарьова (котрий саме перебував у Києві на зборах Асоціації міст України, головою якої він є):

— Як би ви, мер найбільшого міста Східної України, прокоментували підписання угоди про створення зони вільної торгівлі в прикордонних областях України та Росії?

— Відверто скажу, я не знаю, про які економічні зони і які області йдеться, — здивувався Євген Петрович. — Якщо це якимось чином стосується Харкова, то для мене це дуже цікаве повідомлення, бо ми жодних рішень щодо створення якихось зон не обговорювали і не приймали. Хоча це не означає, що ми ставимося до такої перспективи негативно: якщо є користь для міста, ми, безумовно, з великим задоволенням будемо це розглядати.

Дивно, бо в офіційному повідомленні зазначалося, що керівництво областей попередньо про засади договору між собою домовилося. Тим більше дивно, що про це не відає мер міста, в якому підписано такі важливі документи, які, все ж таки, Харкова дуже стосуються.

Кілька слів про київські збори вищезгаданої асоціації. Вона об'єднує поки що 45 міст. Ухвалено перейти до роботи на професійних засадах, створити власну дирекцію в Києві. Затверджено статут організації, прийнято звернення до Верховної Ради та Президента. Одна з основних вимог — визначити повноваження місцевої, регіональної та державної влад, їх поділ.

Перед головами міських Рад виступив керуючий Американським фондом розвитку і підтримки підприємництва в Україні Скотт Карлос. Фонд, який володіє капіталом в 150 мільйонів доларів, має щодо приватного українського бізнесу дві програми. Перша: 25–100 тисяч доларів піде на кредитування малих підприємств; друга: 0,5–5 мільйонів буде виділено для прямого інвестування підприємництва. Скотт Карлос закликав мерів до активного співробітництва.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

«МАЛЕ СЕЛО»

Програму під такою назвою почали виконувати в Охтирському районі на Сумщині.

Вона передбачає обов'язкове будівництво у віддалених селах млинів, пекарень, олійниць та інших переробних підприємств. Це значно здешевить ціни на основні продукти харчування. До малих сіл проляжуть дороги з твердим покриттям, газопроводи.

Віталій МАКСЮТЕНКО.

Сумська область.

ПІЛЬГА ДЛЯ ДОНОРІВ

Виконком Чернівецької обласної Ради народних депутатів прийняв ухвалу, згідно з якою Почесним донорам надано право безкоштовного користування міським і приміським автотранспортом.

— Ці люди заслуговують і на більші пільги, — прокоментували це рішення в облвиконкомі, — але сьогодні через економічну скруту ми не можемо більш щедро винагородити їх. Та в майбутньому донори будуть обов'язково матеріально підтримані.

Василь БАБУХ.

Чернівці.

Еврика!

Чи виїдуть аграрії на ріпаку?

СІМНАДЦЯТЬ господарств Черкаського району об'єдналися в акціонерне товариство, мета якого — будівництво заводу з переробки ріпаку на дизельне паливо. Ініціатор новинки — об'єднання «Облагротехсервіс» — підписало контракт із словацькою фірмою, котра має досвід спорудження і експлуатації таких виробництв.

Вигідність очевидна: гектар ріпаку дає прибуток у 536 доларів. При врожайності 2,5 тонни сировини з гектара господарства можуть отримувати 1,2 тонни пального. Та ще якого — рослинного, екологічно чистого! А ще — 1,3 тонни висопоживної макухи для тваринницької галузі, навіть гліцерин, тонна якого на світовому ринку коштує 1200 доларів. Крім того, ріпак — чудовий медонос! Завод-первісток з випуску альтернативного пального матиме потужність півтори тисячі тонн на рік. А потужності інших подібних підприємств буде збільшено. До речі, у Франції успішно працює завод, що виробляє з ріпаку понад 30 тисяч тонн пального на рік.

В Україні, як стверджують фахівці, майже кожне сільськогосподарське підприємство здатне відвести під ріпак 100 гектарів землі і при сьогоднішньому дефіциті дизпалива перейти на самозабезпечення.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

ВІНЕЦЬ — АБОРТАМ КІНЕЦЬ

УКРАЇНА посідає одне з перших місць у світі за кількістю абортів. 1994 року порівняно з позаминулим народжуваність зменшилася на 500 тисяч чоловік.

Це, безумовно, не може не турбувати і медичних фахівців, і широку громадськість. Чимало міжнародних благодійних організацій і фондів сприяє демографічній ситуації. Нерідко рухи боротьби за життя ненароджених дітей започатковуються релігійними громадами. Міжнародна християнська організація «За життя», яка діє в багатьох країнах світу, влітку минулого року організувала у Києві школу природного планування родини, де польські медики ділилися своїм досвідом з українськими колегами.

У Києві на підтримку руху за недоторканність життя з миті зачаття було створено групу в греко-католицькій парафії святого Миколая, а в католицькій церкві святого Олександра з благословення отця Яна Крапана вже кілька місяців працює медико-консультаційний центр природного планування родини, де кваліфіковані лікарі надають безкоштовні консультації, зокрема про симптотермальний метод, що допомагає жінкам визначити, як запобігти небажаній вагітності або, навпаки, як завагітніти.

Цікаво, що у костьолі не вінчають, доки молоді пари не пройдуть у центрі навчання природним методам регулювання зачаття.

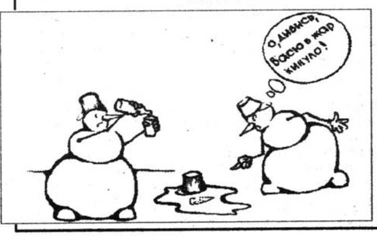
Юліана ШЕВЧУК.

«Зелений змій» з отруйним жалом

У Луганську міліція застерегла тих, хто звик купувати дешеву горілку з рук. За її інформацією, з Чечні було відправлено 10 автомобілів КамАЗ з горілкою, отруєною синильною кислотою. У сусідньому Ростові-на-Дону правоохоронні органи вже виявили кілька пляшок з таким напоєм. На пробках пляшок можливі такі маркірування: «Айдаровський завод», «Айдаровський», «Сайдаровський».

Наскільки ця інформація відповідає дійсності, мабуть, незабаром дізнаємося.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК.

Факт і коментар

«А» і «Б» — все про ВКВ

***НА ТЕРИТОРІЇ** України з 18 лютого припиняється обіг іноземної валюти. Це рішення стало предметом розмови нашого кор. С. Влада з членом Комісії ВР з питань фінансів та банківської діяльності і водночас головою біржового комітету Української міжбанківської валютної біржі Вадимом ГЕТЬМАНОМ та директором Фонду підтримки ринкових реформ Сергієм ТЕРЬОХІНИМ.*

— Вадиме Петровичу, це рішення Нацбанку України спостерігачі розцінили як передмову до грошової реформи...

— І мали рацію. Проте, як це часто буває, ми промовили лиш «а», зволікаючи сказати «б». Через це я побоююсь, що коли на часі треба буде проводити грошову реформу, міняти доведеться навіть розумні учорашні рішення. Виведення з обігу іноземної валюти напередодні грошової реформи — саме таке рішення. Але я не розумію, чому, не розв'язавши, скажімо, проблеми з обігом валютної готівки фізичних осіб, ми вдаємось до обмежень у царині торгівлі імпортними товарами.

— А яким чином можна було б впорядкувати готівковий обіг ВКВ, яка знаходиться на руках у населення? І скільки валюти сьогодні, за вашими підрахунками, у нас на руках взагалі?

— Я гадаю від 3 до 5 мільярдів доларів США. І якщо вже запроваджувати якісь обмеження на торгівлю за ВКВ, принаймні перед тим не завадило б подбати про запровадження кредитних карток для населення з обслуговуванням в банківських установах...

— Але ж чи багато громадян сьогодні йме віри вітчизняним банкам?

— І не треба, якщо так. Можна було б організувати під гарантію держави відкриття депозитних рахунків для фізичних осіб у банку зі стовідсотковим іноземним капіталом. Скажімо, у «Дойче Банку». До речі, цим самим держава могла б зосередити під своїм контролем 1—2 мільярди доларів США — і хтозна, чи знадобився б стабілізаційний фонд під гривню. Порушував це питання, але воно залишилось поза увагою.

— Вадиме Петровичу, заборона торгувати у крамницях за ВКВ, зрозуміло, призведе до скорочення імпортних товарів на ринку, а це означає — до їхнього подорожчання... Але є й інший бік справи — зловживання, втеча готівки ВКВ у тіньовий обіг...

— Цілком вірно. Чимало буде залежати від того, яке правове поле буде створене на валютному ринку, наскільки суворий контроль правоохоронних органів встановимо за адаптацією торгівлі до нововведення. На сьогодні щось прогнозувати я б не наважився, хоча, звісно, ви маєте рацію: підгрунтя для зловживань достатньо.

Контрдумка

Ще одне політичне рішення

— А як на мене, — вважає Сергій Терьохін, — рішення про заборону валютної торгівлі приймалося безвідносно до грошової реформи. Її можна розпочинати хоч завтра, якщо на це буде політична воля Президента України і голови правління Нацбанку України. Воля — протистояти прихильникам м'якої кредитної політики.

Проблема полягає в тому, яким чином стримувати зростання дефіциту бюджету, усуваючи водночас фактори, які провокують грошову емісію для його покриття. Дебати стосовно співвідношення грошової і товарної маси треба залишити теоретикам політекономії соціалізму. Зосередитись слід на боргах і збалансуванні обсягу безготівкових коштів на рахунках фізичних осіб з готівковою масою платіжних засобів. І тут нічого вигадувати не треба: досить продукувати гроші виключно під зростання номінального ВНП, не забуваючи при цьому, що монетарна маса держави складається не з однієї української валюти.

Заходи ж, спрямовані на обмеження ринку іноземної валюти на території держави, зокрема — заборона валютної торгівлі, видаються мені непереконливими. Під час грошової реформи в Польщі також примушували торгівлю міняти долари на злоті. Упродовж рабочого дня вона слухняно виконувала цей наказ, а надходив час здавати виручку — потай міняла злоті на долари. Крім того — уряд Польщі швидко збагнув, що подібна торговельна практика ущемлює споживачів, бо вони несуть додаткові витрати на придбання товару, а сам обмін валюти скидається на примусове навантаження неліквідів до їхньої покупки. Якраз, всупереч міжнародним нормам, на цьому дуже часто «виїжджала» торгівля колишнього Союзу. У Польщі швидко скасували примусовий обмін валют, а ми його запроваджуємо під приводом «стабілізації ринку готівкової валюти». Постріл з гармати по горобцях. У Польщі стабілізація злотого прийшла, коли його депозити приносили 60 відсотків річних, а депозити американського долара — 7. Тож для того, щоб підняти депозитну ставку української валюти вище депозитної ставки американського долара, нам ще треба попрацювати на міжбанківському, фондовому, споживчому ринках. А заборону торгівлі за долари з 18 лютого інакше як адміністративне рішення і таке, що приймалося з політичних міркувань, я не сприймаю. Комусь закортіло, щоб в Україні торгували лише за українську валюту — от і ухвалили. Гадаю, проте, торгуватимуть за дві, три і більше валют.

Мене, виявляється, «кинули»

Прочитав у вашій газеті, як біля обмінних пунктів обманюють людей так звані «кидали» і зрозумів, що я один із тих, кого «кинули». А було так. Наприкінці минулого року ми з дружиною отримали зарплату, премії — набралося більше 15 мільйонів карбованців. Хотілося трохи відкласти на чорний день, а до Ощадбанку, звичайно, сьогодні не понесеш. Отут розумні люди мені й порадили купити валюту: вона, мовляв, завжди в ціні, а її вартість зростає разом з інфляцією. Я й послухав. Прийшов до обмінного пункту, проте там мені відповіли, що сьогодні валюту не продають. Аж тут до мене підійшов такий акуратний хлопець і каже, що він також хотів продати сто доларів, але немає купонів, то чому б нам не задагодити справу. Показав сто доларів, я на їх подивився і почав рахувати купони, а поки рахував, долари були у цього хлопця. І тут, коли я передавав йому купони, а він мені долари, зненацька з'явився міліціонер і хлопця як не було. Я сховав долари до кишені і теж хотів чим скоріш звідти йти, але мене зупинив міліціонер і попередив, що за незаконну купівлю і продаж валюти можу потрапити до суду, тому порадив тікати, поки він добрий, що я з радістю й зробив. Та коли через 50 метрів вирішив подивитися на долари, то побачив, що замість сотні, у мене в руках купюра в один долар.

Микола СТРАТІЙЧУК.

Податки

НАЙПРОСТІША ОПЕРАЦІЯ — ДЕКЛАРАЦІЯ

Комісія з питань фінансів та банківської діяльності Верховної Ради має на меті розробити і затвердити на сесії Кодекс про податкову систему в Україні.

На одному з останніх засідань комісії жваво обговорювався механізм і порядок складання декларації про доходи фізичних осіб. Досвід складання декларацій такий мізерний, що не може служити базою для узагальнень. Торік до 1 березня, як і вимагалося, декларації про прибутки за 1993 рік склали 1 мільйон 629 тисяч громадян з 20 мільйонів працюючих. З'ясувалося, що податків не сплатили у повному обсягу 230 тисяч 183 громадянина, з чиїх прибутків дорахували в бюджет майже 20 мільярдів карбованців.

Далася взнаки ментальна впевненість радянського трудівника, буцімто з нього, як завжди, податки вирахують. Скільки декларацій подадуть до нинішнього 1 березня і скільки дорахують податків у бюджет цього року, схоже, мало кого цікавить. Центральною податковою інспекцією ця інформація просто береться до відома. Розуміють, що переважна більшість населення відмовиться від заповнення декларації через куці доходи, а дехто — через надмірні, кого 1—5 мінімальних зарплат, які стягують в разі неподання декларації, не лякають.

Василь ТУРБОТА.

Біржа здатна маніпулювати не гірш за чорний ринок

Судячи з першого в Україні аукціону Нацбанку з продажу готівкових доларів США за готівкові карбованці, що відбувся на УМВБ 23 січня, попит на готівкові долари на міжбанківському ринку залишається досить значним — у цей день він дорівнював 10.290 тисячам доларів США. Нацбанк запропонував на продаж 3.350 тисяч доларів за стартової ціни 110.200 карбованців за долар США й реалізував пропозицію за курсом 135.200 карбованців за долар. Тим часом, незважаючи на значно вищі додаткові витрати на утримання обмінних пунктів валюти, курс готівкового долара на чорному ринку був значно вищий, що вказувало на присутність певних біржових маніпуляцій.

Спостерігачі резюмували, що проведення подібних аукціонів надалі сприятиме усуненню диспропорції між курсами карбованця щодо готівкового та безготівкового долара, усуненню з обігу маси «гарячих» карбованців, що зрештою позитивно вплине на стабілізацію валютного ринку. Проте перспективнішим з огляду на грошову реформу видається аукціон з продажу готівкових доларів за безготівкові карбованці. За проведення такого аукціону висловлюються як на біржі, так і в Нацбанку України. Є вже схема проведення такого аукціону, немає лише зацікавленості комерційних банків.

Григір ЧОРНИЙ.

Київ.

Міні-репортаж

А МАРОЧКИ, А МАРОЧКИ КУПУЙТЕ У ОДАРОЧКИ

При вході на міський ринок вони стоять двома щільними рядами, пропонуючи: «Долари, рублі, марочки, купіть, продайте...»

Але ви — людина законослухняна, знаєте, що валютні операції дозволено лише у визначених для цього місцях, тому поспішаєте до обмінного пункту. Він — поруч, у магазині «Юність».

Зачинено. Хоча має працювати вже з півгодини. І прямуєте на «п'ятачок», де на вас чекають з розпростертими обіймами: по 150 тисяч купують долар, по 156 — продають. Під наглядом сержанта-міліціонера з гумовою палицею на боці і глибокою задумою на чолі...

Телефоную до обласного управління Нацбанку, аби дізнатися, чому банкірів не цікавить «валютний навар». Начальник Володимир Гнатуш — у відрядженні. Заступник Іван Чух — не відповідає. Завідувачка валютним відділом Любов Литвинчук десь повіялась. Економістові ж наказано: ані пари з вуст!..

Телефоную до заступника начальника облуправління внутрішніх справ Анатолія Бондарчука.

— Знаємо, що порушення. Боремося. Лише цього року за незаконні валютні операції порушили більш як 20 кримінальних справ, понад 60 чоловік притягнули до адміністративної відповідальності. Але сил обмаль. Та й технологія боротьби з цим злом надто складна...

Згадую сержанта. Може, думав про державу? Бідну, як церковна миша. Мовляв, де вона візьме гроші, коли валюта пливе повз неї...

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівне.

Проблема

НАСЛІДКИ ОДНОГО РИКОШЕТУ

Система міжнародних розрахунків українських експортерів, згідно з чинним законодавством, спирається на використання акредитивів і так званого інкасо, що передбачає розрахунок по факту реалізації товару, інакше кажучи, Указ Президента України, проект якого вийшов з Міністерства зовнішніх зв'язків, свідомо чи ні, не враховує такої операції як банківський переказ. А відтак українські експортери не мають права одержувати авансові платежі за свою продукцію. На думку спостерігачів, це істотно стримує процес відродження зовнішньоекономічної діяльності держави взагалі. Адже банківськими переказами донедавна користувалося 70 відсотків вітчизняних експортерів. Нині ж більшість з них вдається до авансування імпорту з допомогою трансферних операцій, уникаючи контактів з УМВБ.

Мотиви, якими керувались автори вищезгаданого Указу, зрозумілі: прагнули уникнути ситуації, коли валюта українських експортерів протягом 90 днів «працює» на інші економіки. Але з'ясувалось, що таким чином знекровлюємо свою.

Курси валют

	КУПІВЛЯ			ПРОДАЖ		
	USD	DM	RUR	USD	DM	RUR
Київ	141–143,5	87–90	30–34	147–150	92,5–97	33–35
Черкаси	145	89	–	151	–	–
Луганськ	137–147	81–90	32–38	150–159,5	85–100	35–41,8
Львів	145	90	32	152	98	35
Кіровоград	142	93	34	155	89	34

Хроніка. Факти. Події

• *Москва*

Сумний «розподіл обов'язків»

Незважаючи на заспокійливі заяви Кремля щодо «закінчення воєнної фази операції у Чечні», бої там тривають. У різних містах Російської Федерації продовжують приземлюватися військово-транспортні літаки з так званим «вантажем номер двісті» — трунами з тілами солдатів, які загинули. Їхні смерті настільки «засекречені», що часто батьки дізнаються про жахливу долю дітей лише тоді, коли їх повідомляють: заберіть сина і поховайте. Такий сумний «розподіл обов'язків»: генерали посилають на смерть військовослужбовців-новачків, а згодом рідні оплакують померлих. У Москві пройшов мітинг (**на знімку**), під час якого матері солдатів, направлених до Чечні, затаврували політику правлячих кіл РФ.

• *Париж*

Заповітні двері відчинилися

Парламентарії Ради Європи фактично дали «зелене світло» вступові Латвії до цієї міжнародної організації. У ході дискусій на зимовій сесії асамблеї Ради Європи з цього питання практично усі промовці підтримали рішення політичної та юридичної комісій, які рекомендували прийняти цю балтійську країну до РЄ. Вона стане 34-м членом організації. Як відомо, шлях Латвії до РЄ був не простий, що пояснювалося недосконалістю першого проекту закону про громадянство: він «ніякою мірою» не відповідав критеріям РЄ. Проте, врешті-решт, завдяки спільним зусиллям як самої Латвії, так і РЄ прийнято новий закон, який задовольнив Європу. І заповітні двері до РЄ відчинилися...

• *Сектор Газа*

Спалили прапор. А що далі?

Акція терористів, які підірвали на півночі Ізраїлю автобус (загинуло близько двох десятків чоловік), вкрай напружила відносини між палестинцями та ізраїльтянами. Останні застосували щодо палестинської автономії режим «карантину», покликаний унеможливити дальше проникнення терористів до єврейської держави. У свою чергу, палестинці виступають проти існування на землі автономії єврейських поселень. Єдиний шлях вирішення проблеми — це переговори за «круглим столом». Але аж ніяк не демонстративне спалення арабськими екстремістами ізраїльського прапора...

Фото з журналу «Шпігель».

• *Бухарест*

Не дають йому спати амбіції

На запитання щодо можливості «повернення в перспективі Північної Буковини до історичної батьківщини» в інтерв'ю бухарестській газеті «Ромину» голова національної ради територіального відновлення Румунії М. Друк заявив, що, перш за все, відносно цього вимагається переговори з Україною. Адже «Україна не може відкладати до безкінечності визнання нею існування суперечностей щодо Буковини». Я особисто, додав М. Друк, вимагатиму введення у двосторонній румуно-український договір питання Північної Буковини і Південної Бессарабії.

Чи стане Туркменистан другим Кувейтом?

АШГАБАТ — це місто зі старезними будинками, у більшості з яких немає постійної подачі води, де важко купити навіть буханець хліба. І все ж на околиці цього міста розташована «Миля чудес», яку чудово бачать пригнічені негараздами ашгабатці: район, де височать 24 будівлі розкішних готелів, що скидаються на діадему в пустелі Кара-Кум.

Ці готелі, що являють собою завершений комплекс з плавальними басейнами, тенісними кортами, нічними клубами й казино, було споруджено на державні кошти, причому всі — не більше року тому. Вони свідчать про марне розтринькування потенціалу цієї країни.

У минулому столітті росіяни боялись з'являтися на цій території, де їм загрожувало поневолення войовничими кочівниками-туркменами. Після підкорення Центральної Азії Росія панувала тут понад сто років. Дипломати відзначають, що тепер, у пострадянський час, Москва прагне відстояти свій статус наддержави у регіоні й заволодіти своєю часткою багатств. Вона паралізувала розвиток цього району, відмовила йому в доступі до трубопроводів, які постачають нафту й газ на експорт і проходять територією Росії.

Через суперечки з Росією Туркменистан втратив можливість експортувати свій газ до Європи, і це дестимулювало західних інвесторів, які могли б зацікавитись розвитком виробництва в цій країні.

До минулого року ця країна направляла 38,8 млрд. куб. футів природного газу через російський газопровід у Європу. Москва продавала цей газ і віддавала Туркменистану майже 1,4 млрд. доларів щороку.

Однак ці виплати припинились у листопаді минулого року, коли російська державна компанія «Газпром» заявила, що вона не постачає більше туркменський газ до Європи, а направляє його колишнім радянським республікам Закавказзя й Україні. «Газпром» заявив, що коли Туркменистан потребує твердої валюти, то він може одержувати її безпосередньо від України та країн Закавказзя, які переживають серйозні труднощі з коштами.

Туркменистан хотів би обминути цю проблему у відносинах з Росією, споруджуючи газопровід протяжністю 2 485 миль, вартістю 7 млрд. доларів, через Іран до середземноморського узбережжя Туреччини. Однак американський уряд виступає проти того, шоб хоч якісь трубопроводи проходили через Іран, і західні банки навряд чи погодяться кинути виклик адміністрації Клінтона, надавши Туркменистанові кошти на його будівництво.

Оскільки Президент країни Ніязов плекає надію зробити з Туркменистану емірат у пустелі Кара-Кум, де сам він буде еміром, там споруджуються численні готелі, палаци, розкішні будинки й зводяться монументи. Він навіть планує розбити поблизу Ашгабата парк, де буде збудовано місцевий аналог Діснейленду, витративши на це 1 млрд. доларів.

«Тут, як і раніше, віддають перевагу формі, а не змісту, — заявив один західний дипломат. — Вони великі майстри форми. Їм ніколи не потрібен був зміст, його привозили з Москви. Однак якщо найближчим часом вони не наведуть порядок, то зрештою перетворяться на таку країну, як Заїр».

У новому аеропорту, на спорудження якого витрачено 89 млн. доларів, з річною пропускною спроможністю 4,5 млн. пасажирів (і це в місті, куди прибувають лише кілька сотень тисяч) диспетчерський центр збудовано не з того боку, з якого він має бути, і огляд злітної смуги затуляє будівля аеропорту. Будівельники попереджали їх, однак туркмени відповіли: «Так красивіше».

На базарі в Ашгабаті одну з жінок, які там торгували, запитали, що вона думає з приводу постійних обіцянок Ніязова, що невдовзі всі стануть багатими. Вона та її друг засміялися. «Ніякого другого Кувейту тут не буде, — сказала вона. — То все для уряду, та не для нас».

«Вашингтон пост» (США).

Степан ВАШ, Укрінформ (із Будапешта)

Сонце в бокалі

УГОРЩИНА віддавна славиться своїми винами. Ще зовсім недавно їх вільно й задешево можна було придбати в торгових точках України. Є угорське вино й тепер. Та чи справжнє воно?

Свого часу цінителі цього напою іронічно жартували: в Угорщині виробляють втроє більше вина, аніж його можуть дати виноградники. І вони не були далекі від істини.

Та, націлившись на експорт вина до колишніх республік Радянського Союзу, де споживачі були менш розбірливими, аніж на Заході, угорські винороби почали втрачати вимогливість до себе. «Рекордним» був 1980 рік, коли з 5 мільйонів гекалітрів вина 2,2 мільйона експортувалося. Протягом десятків років близько 80 відсотків іскристого напою надходило до цих республік.

1993 року до країн СНД, передусім до Росії, України, Білорусі, Казахстану, було відправлено лише 40 відсотків, торік — майже стільки ж. Прогнози на 1995 рік також невтішні, оскільки згадані країни запровадили певні імпортні обмеження.

Угорські імпортні вина за нинішніх умов прагнуть «пробитися» на Захід, та, звичайно, завоювати тамтешній ринок нелегко. І все ж торік на пільгових умовах до країн Європейського Союзу вдалося реалізувати на 10 відсотків більше вина, ніж 1993 року. Однак це — краплина в морі.

Нині у підвалах Угорщини визріває близько чотирьох мільйонів гекалітрів вина нового врожаю. Минулорічні запаси також очікують свого покупця. Частина їх надійде і в Україну. Та чи буде те вино високоякісним? Угорські фахівці самі визнають, що близько третини згаданого напою не відповідає встановленим нормам. Якщо на Заході щодо вина запроваджено 120 обумовлених законом регламентаційних умов, то в Угорщині їх лише сім.

Тепер готується проект Закону про вино і його виробництво.

«Білінформ»

Вдячність Президента

В інтерв'ю газеті «Звезда» Президент Білорусі Олександр Лукашенко категорично спростував усі випади опозиційних сил проти нього та його команди. На думку глави держави, напередодні парламентських виборів опозиціє знову розігрується карта боротьби з корупцією. Однак жоден документ, який підтверджував би факти корупції у президентській команді, досі поданий не був. За словами О. Лукашенка, якби такий документ ліг на його стіл, то своїм опонентам він висловив би вдячність.

«Подія-Іпринда» (з Таллінна)

Круто...

Уряд Естонії має намір встановити залежність між розміром платні Прем'єр-міністра і заробітної платні Президента країни та депутатів парламенту.

Досі нарахування заробітної платні першим особам держави й депутатам залежало від середньої зарплати в країні. Причому коефіцієнт Президента дорівнював семи, тобто він отримував на місяць сім середніх зарплат.

Проект передбачає, що заробітна платня депутатів зростатиме в разі додаткових бюджетних надходжень. Зарплата глави уряду з 1 січня становить 9 тисяч естонських крон (750 доларів США), Президента — на 50% більше (1125 доларів США). Проте нинішній склад парламенту не може призначати собі платню, і в разі, якщо законопроект стане законом, новий порядок нарахування платні пошириться вже на тих депутатів, хто стане до праці в Державних зборах після березневих виборів.

Юрій КУШКО, «Голос України» (із Душанбе)

У бюджеті — ані шеляга

На відміну від минулих років Таджикистан не одержав нині жодного рубля російських кредитів. Про це повідомив на засіданні уряду, де обговорювався проект бюджету на 1995 рік, прем'єр-міністр республіки Джамшед Карімов.

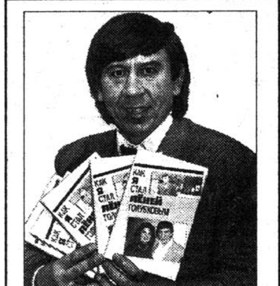
Раніше стверджувалося, що Таджикистанові буде виділено Росією товарний кредит на 80 мільярдів рублів і 10 мільярдів готівкою. Війна в Чечні ці гроші «з'їла». Відсутність надходжень збільшила і без того величезну дірку у бюджеті країни, латати яку нічим. Сподівання на допомогу міжнародних фінансових організацій поки що не справдилися. Республіці нічим підкріпити свою національну валюту, запровадження якої тут очікується з тижня на тиждень.

Віктор ЧЕРНИШУК, журналіст (із Вільнюса)

Віза — на кордоні

У Литві змінено візовий режим. Досі візу Литовської Республіки можна було одержати просто на кордоні, на будь-якому з прикордонних постів.

Тепер візи видаватимуть, у тому числі й громадянам України, в консульських установах, дипломатичних представництвах, у консульському департаменті МЗС Литви та міграційному департаменті МВС республіки.

Героями не народжуються

Герой рекламних кліпів АТ «МММ» — Льоня Голубков (актор Володимир Пермяков) зі своєю книгою «Як я став Льонею Голубковим», що вийшла у видавництві «Сірін».

ІТАР-ТАРС.

КЕРАМИЧЕСКИЕ ОБОГРЕВАТЕЛИ

для офисов, квартир и дач

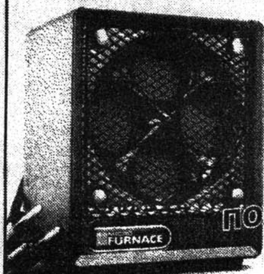
Основные технические характеристики:

Мощность	- 1.5 кВт
Режим работы	- круглосуточно
Объем обогреваемого воздуха	- 3м куб. за 1 мин.
Время прогрева помещения	- 20м кв. за 20 мин до комнатной температуры
Масса	- около 2 кг
Размеры	- 15x18x12 см куб.

СП »ЭЛПЕК» приглашает к сотрудничеству посредников, оптовых покупателей, предоставляет дистрибьюторские полномочия

Региональные представители украинско-американского СП ЭЛПЕК

Черкассы «ЧЕСПОР» (0472) 45-75-84
Сумы «НОТАНДА» (0542) 36-03-96
Луцк «ОЛЬВИЯ СТАР Лтд.» (03322) 43-391
Кировоград «ДИСК» (0522) 24-64-58
Одесса «АВИА» (0482) 24-42-94, 24-10-88

НАДЕЖНОСТЬ
ЭКОНОМИЧНОСТЬ
ПОЖАРОБЕЗОПАСНОСТЬ

ГАРАНТИЯ 18 МЕСЯЦЕВ

Наш адрес: Украина, 252050, г.Киев, ул. Глубочицкая, 17.
Тел.: (044)211-80-00, 211-80-31, 244-74-95, факс 219-15-41

ТЕПЛО НЕ ТОЛЬКО ОТ СОЛНЦА!

'95 **КОТИРОВКИ ВЕКСЕЛЕЙ НА 31.01.95В КБ "ПРИВАТБАНК"** '95

ВЕКСЕЛЕДАТЕЛЬ	Покупка векселей	Продажа векселей
	в % к номиналу	
Авдеевский коксохим. з-д	66,8	
Алчевский металлург. к-т	67,0	
Днепровский металлург. к-т	63,7	67,1
Ингулецкий ГОК		78,4
Коксохим. з-д им. Калинина		73,2
Металлург. к-т им. Петровского		70,0
Металлург. к-т г. Енакиево	64,2	
Никопольский з-д ферросплавов	67,8	
Новокриворожский ГОК		76,4
Орджоникидзевский ГОК	66,1	
Центально-Городской ГОК	65,9	
ПО «Павлоградуголь»		69,4
Южный ГОК	67,2	
Баглейский коксохим. з-д	60,9	68,4
ПО «Южный машиностроительный з-д»		86,0
Черноморский флот		75,1
ВМС Украины		75,0

в Днепропетровске: (0562) 79-05-95, 79-05-96, 79-05-97, 79-00-00, 47-70-52.

в Киеве: (044) 227-54-22

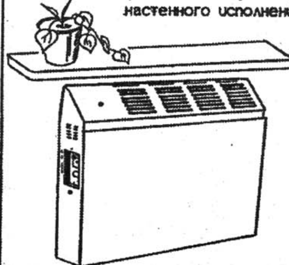
'95 '95

ВНИМАНИЮ ОПТОВЫХ ПОКУПАТЕЛЕЙ

ПРЕДЛАГАЕТСЯ НОВОЕ ОТОПИТЕЛЬНОЕ УСТРОЙСТВО

электрокалорифер "ЭПОС"

настенного исполнения

Высокая надежность, долговечность, регулировка температуры, экономичность, пожаробезопасность - вот его основные преимущества. "ЭПОС" незаменим в качестве основного или дополнительного источника тепла для коттеджей, передвижных вагончиков, киосков, гаражей, дач, теплиц, офисов, квартир и других помещений.

СП "АСКЕН" г. КИЕВ
тел.:(044) 418-98-14, 418-98-16
факс. (044) 477-57-80

оптовым покупателям партиями от 30 шт. - скидка!

Стекла всех видов к автомобилям!

Стекла к автомобилям ЗИЛ-4332, ВАЗ 2101, 2121, 2108, ГАЗ 24, 3307, Москвич 2141, ИЖ 2126, РАФ, УАЗ 452, 469, ПАЗ 3205.

Теперь это не проблема!!!

Стекла бокового и заднего остекления
Стекла задние электрообогреваемые

тел. 8-044-264-95-39, 264-74-70
факс 264-24-05

Производственно-коммерческая автомобильная фирма «АВТО-ЛЮКС» реализует постоянно автомобили за карбованцы по безналичному расчету по низким ценам со склада в Харькове:

ВАЗ-21213 «Тайга» — дв. 1700
ВАЗ-2121 «НИВА»
ВАЗ-2107 — дв. 1500 или 1600
ВАЗ-21083 — дв. 1500
ВАЗ-21061 — дв. 1500
ВАЗ-21093 — дв. 1500
ВАЗ-21099 — дв. 1500
ВАЗ-21043 — дв. 1500
Москвич-2141
УАЗ-3962-санитарный
УАЗ-2206-пассажирский
УАЗ-31512-брезентовый верх
УАЗ-31514-металлический верх
УАЗ-3303-бортовой
ИЖ-2715-«Пирожок»
Волга-31029
Волга-31029-(51 компл.)-Люкс
ГАЗ «ГАЗЕЛЬ» — грузовой 1,5 т (тент)

Фирма реализует конверсионные грузовые автомобили, автокраны и т.п. (новые и б/у) — дешево.
Продаем новые автомобили «NISSAN» всех типов с гарантией. КамАЗы, МАЗы, КрАЗы, ГАЗы всех модификаций.
Приглашаем к сотрудничеству посредников.
При оптовой покупке — скидка.

Звонить по тел.: 8 (0572) 32-44-48, 30-45-87, 30-43-79 с 8-ми до 17-ти ч.
Тел./факс: 43-04-71 круглосуточно, 32-44-48 с 9-ти до 17-ти ч.

В условиях нестабильной экономики войдите в новый год с хорошими товарами!

Предлагаем:

ЛИНОЛЕУМ

по цене, ниже изготовителя, клей ПВА, обои

великолепные напольные цветные игровые автоматы
счетчики электрические
принтеры узкие отечественные

Тел. в Северодонецке: (06452) 2-85-96, 2-85-33, 2-85-34, факс 2-85-32.

Многопользовательские системы на базе IBM PC 386SX с комплектом мультиплексоров на 8—16 каналов и принтером

IBM совместимые контролеры УНИКОНТ для создания АСУТП и электронных щитов КИПиА

Принтеры узкие отечественные

Пускатели бесконтактные (5, 10, 15) А

Микросхемы серий КР565РУ5, КР565РУ6, К155, КР132, КР1818, КР1804

Игровые автоматы напольные «СПЕКТР» и «АЗАРТ».

Тел. в Северодонецке: (06452) 2-76-29, 2-76-08, 2-76-07, факс 2-78-07.

Научно-производственное частное предприятие "АСТ"

Биопотенцеры "Эрос" производства Росии и Германии а также

Новинка
-украинский биопотенцер с эффективностью до 80%
* **общая стимуляция**
* **улучшение кровообращения**
* **очистка от шлаков**
* **повышение потенции**

Сетифицированы. Даются гарантии. Высылаем почтой.

Тел./факс в Киеве (044) 410-87-24

Фірма "Творчість" розпродає
японські широкі матричні прінтери (А3)
CPF-136 RA $120 !!!
Термін розпродажу обмежений!
Телефони: (044)224-12-04, 221-56-80, 221-53-01

СП «ВИО-Ле» Производит и реализует ОЛИФУ:

оксоль,
натуральную,
композиционную,
комбинированную,

К-3, К-4, К-5,
Абсорбент А-1
жидкое топливо.

Качество продукции гарантируем
Тел.: (04849) 3-54-77, 3-34-33.

Реклама в газеті «Голос України». Телефон 441-89-34. Факс 449-85-62.

Рекультивація культури

***Є** ЕЛЕМЕНТАРНА прикмета: варто лишень уважно придивитися, хто є міністр культури тієї чи іншої країни, щоб у загальних рисах скласти враження про цю країну. Міністр культури як державна фігура, примхою долі, уособлює щось таке, чого не знайдеш ані в жодних інших міністрах, ані в самому президентові чи, скажімо, королі (королеві), чи в спікері палат, парламентів тощо. Така вже це показова постать...*

Водночас культура сама по собі найбільш незахищена субстанція — з одного боку, а з другого — немає в світі нічого живучішого за неї, культуру. Цей дивний, на перший погляд, парадокс пояснюється досить просто. Культура як духовна категорія має генну пам'ять. Вірніше, її носій — народ, володіє тим божественним кодом, що, в разі катаклізмів, спрацьовує на самовідтворення, на самодостатність. Але нехай це нас не дуже втішає. Бо ми, народ у принципі мрійливий, довірливий, полюбляємо усякі там чудасії, дивоглядя, легко піддаємося на право сильної руки, яка не завжди буває чистою, уповаємо на різноманітні фантазії, що от, мовляв, знайдеться хтось розумний і все вирішить за нас. Або ще краще — дотримуємося отієї напрочуд прилипливої тези: та якось воно там буде.

І коли нам укотре підбирають міністра культури під існуючу в рідній Вітчизні планку побутової культури, то складається враження, що народ знову не беруть до уваги. Тобто розкручується знайомий варіант: за нас, мрійливих і довірливих, розумний вирішує, хто ж становитиме собою оте уособлення знайомої йому (розумному) планки культури. Цей розумний може репрезентувати й цілу групу, певний прошарок близьких йому за поглядами людей. Тобто реалізується на ділі корпоративний інтерес, а біда держави, її проблеми й потреби знову лишаються на поталу цим же корпораціям.

За комуністичного режиму з відомством культури, як і з іншими, вчиняли за апробованою схемою. На головну посаду ставилася ідеологічно вивірена особа. Професійні, духовно-інтелектуальні та й зрештою людські властивості не бралися до уваги. Аби лише це був ідеологічно стійкий боєць, та ще й з настановами на декоративно-імітаторську діяльність. Тобто цій людині належало яскраво й образно вдавати, що культура є, причому не національна, а загальнорадянська: пам'ятаєте фанфарну пісеньку — «... мой адрес — не дом и не улица, мой адрес — советский союз...»?

Але ж ми вже знаємо феномен культури, національного духу. Хоч і дуже хотілося режимові задушити генну пам'ять народу, та це ж — протиприродньо: все одно, що наказати сонцю не світити. У надрах народу культура жила, процес творення національного кодексу суспільної поведінки в Україні не припинявся до решти. Українець узагалі за природою своєю ніколи особливо не довіряв державі — хитрував собі якось, бо держави як такої, власне, і не мав. А виживав усупереч.

Минула ейфорія перших перебудовчих літ. Ми по-справжньому починаємо приглядатися довкола. Часом наново відкриваємо для себе досить цікаве явище — рідний народ. Неоднозначний, не завжди зручний у ставленні до влади, до новацій. Так він же і не може бути іншим! Владу він сприймає інерційно, за схемою тієї, застійної. А ця, нова влада, ніяк не може втямити, що вона справді в багатьох новозбудованих державних інституціях та структурах перевершила ту за бюрократичними показниками, накинувши на плечі народові важкий тягар.

Та проблема полягає й у тому, що ця ж державно-силова бюрократія ніяк не складе собі параметри ідеологічних та духовних цінностей. І продовжує жити в полоні старих, котитися у возі зашорених, зациклених поглядів на свободу, незалежність держави, на її прагнення вивершитися до загальнолюдських заповідей.

Отож коли випадковий у ряду попередніх вивірених культуртрегерів, ренесансний чоловік за освіченістю і культурою, Іван Дзюба взявся творити концепцію образу національної духовності на своєму посту міністра культури і почав, головне, втілювати її у життя, стався шалений переполох. До цього, власне кажучи, не були готові ані морально, ані внутрішньо як його прибічники, так і його мовчазно насторожені опоненти. А тим більше саме відомство культури — махина наскрізь просякнута старими стереотипами, неповоротка. Іван Дзюба виявився занадто «білою вороною» для тих і тих. І як не раз це вже з ним траплялося упродовж його мученицької біографії, знову фатально випередив свій час, не підпавши під знайому планку заниженого, заземленого рівня, придуманого конструкторами зверху.

Укотре відомство культури залишилося без лідера. Натомість маємо те, що маємо: лан великий, а женців мало. Рекультивація непідживленого грунту духовності знову проводиться грубо й свавільно. Тепер знову ведеться гарячковий пошук зручного й слухняного, щоб здавалося, що він національно спрямований — з одного боку, а з іншого — ні! Буває двоїста, троїста музика... Позиція ж державного мислення, а надто у такій державі, як наша, коли починає подрібнюватися на напівтони та двозначності, та ще й не підтверджена ні ділом, ні думкою, може призвести до небажаних наслідків. Адже культура не лише найнезахищеніша і найживучіша субстанція. Вона ще — яскрава ознака рівня самої держави — в усіх її вимірах. Бо саме з культури все починається і нею ж усе й завершується.

Людмила БАРАНЕВИЧ.

БРУЄВЩИНА

***Р**ОДИНА Голядинців не вирізняється чимось особливим з-поміж інших. Тут все, як у людей. Злагода, звичайні будні й всілякі негаразди. Раділа Валентина Юріївна за своїх близняток Володю й Сашка, схожих один на одного, як дві краплі води. У невеличкій затишній кімнаті бесідуємо с трьома Голядинцями, поглядаючи на портрет Сашка та вазу з квітами. Не дай Боже кому-небудь пережити таке.*

Ростила мати синів і щиро раділа за них. Жила їхніми турботами. Володя і Саша вчилися в школі, займались спортом, служили в Німеччині, Росії, дослужували в Кременчуці. Хлопці розсудливі, уважні, урівноважені, готові прийти на допомогу. Так про Голядинців кажуть люди. Так про них пишуть в характеристиках. Але трагічний випадок 21 квітня 1994 року на все життя для цієї родини залишиться гірким спомином.

Цього теплого квітневого дня автомобіль темно-сірого кольору, що зупинився на центральному колгоспному базарі, був зненацька оточений трьома авто групи захоплення, очолюваної підполковником Сергієм Бруєвим. Мить — і вісім офіцерів поруч з восьмою моделлю. Заступник начальника Кременчуцького міського управління внутрішніх справ підполковник Бруєв першим підбіг з автоматом у руках до оточеного автомобіля. Двоє, що мирно бесідували з трьома, що сиділи в машині, лише встигли почути: «Лягай, ні з місця!» Кілька секунд — і пролунали два постріли. Люди, які прибігли на допомогу, побачили мертвого хлопця.

Офіцери витягли двох живих, при цьому Юрію Добровольському сказали: «Виходь, Мокрий!» По дорозі до міліції Юрію з іншими погрозами наголошували: «Викинемо, як цуценя, серед поля і застрелимо, мовляв, хотів тікати...» Згодом міліціонери відчинили другі двері й спустили на тротуар голову і руки вбитого. З'явилась швидка допомога, а потім лікар-експерт Левко Пантелійович Пелих. Вбитого завезли до моргу, а живих — у міліцію. Характерно, що в оперативній групи були фотографії підозрюваних у вбивстві Руслана Брахта і розшукуваних братів Сергія та Руслана Мокрих, Віталія Носаченка. До речі, про це повідомляв у місцевій пресі начальник Кременчуцького УВС полковник Олексій Дзябенко.

Якщо навіть і сталася помилка, то чи правомірне твердження полковника Олексія Федоровича в публікації «Злочинність переходить у відкритий озброєний бій», надрукованій у газеті «Вісник Кременчука», яку цитуємо без змін: «19 квітня о 23 годині 10 хвилин два агресивно настроєні молодіжні угруповання міста (якщо в.о. редактора Л. В. Синельова не знає, то полковник повинен знати, що угруповання діють у військах, в даному випадку групи) зібрались на вул.Героїв Бреста для чергового розбору. При цьому вони використовували вогнепальну зброю: пістолет і автомат. Один чоловік отримав смертельне поранення у голову від вогнепальної зброї. Озброєні злочинці швидко зникли з місця події. Окремі з них у даний час перебувають у розшуку. 21 квітня міліція отримала інформацію, що злочинці знаходяться у центрі міста на легковому автомобілі й мають вогнепальну зброю та гранату. Блокувавши місце знаходження бандитів, озброєна група захвату затримала розшукуваний автомобіль. При цьому один з тих, хто 19 квітня брав участь в збройному конфлікті, був смертельно поранений».

Насправді ж вбили ні в чому не винного Олександра Голядинця. Зауважимо, що 19 квітня 1994 року потерпілий разом зі своїм братом і шкільними приятелями Юрієм Добровольським і Олександром Піскуном підібрали тяжко пораненого Руслана Брахта на вул. Героїв Бреста, якого Добровольський власною машиною повіз до лікарні. По дорозі поранений помер. Тієї ночі приятелів вбитого Руслана працівники міліції Автозаводського РВВС м. Кременчука затримали майже на цілу добу лише тому, що в хаті вбитого Руслана Брахта знайшли фотографію його шкільних друзів.

Як свідчать потерпілі, в цьому райвідділі для добування потрібних даних існує три методи: людина виходить сама, на чотирьох, або ж її виносять. Б'ють до півсмерті, використовуючи все: ноги, кулаки, палиці, кийки, навіть душать за допомогою поліетиленового мішка. Втрачаючи свідомість, людина може підписати невідь-що. При цьому особливо охочі офіцери Лобач, Медов, Смелиш, Кривошеєнко.

Все дозволяється кременчуцьким правоохоронцям. Отож зволікають з розглядом скарги Олександра Піскуна, Юрія Добровольського, Володимира Голядинця про порушення прокуратурою міста кримінальних справ щодо офіцерів та інших працівників Автозаводського РВВС Кременчука. Одначе міліція й прокуратура, бачите, мовчать. А начальник Кременчуцького МУВС полковник Олексій Дзябенко будь-якими методами прагне створити громадську думку в пресі, щоб захистити свого підлеглого підполковника Сергія Бруєва.

Такий стан речей дивує багатьох і навіть самого прокурора міста Григорія Середу. Водночас у цьому відомстві можна отримати і таку не зовсім зрозумілу для юридично неосвіченої людини відповідь за підписом заступника прокурора міста радника юстиції Зіновія Поповича. Цитуємо без змін: «На Вашу скаргу повідомляю, що кримінальна справа щодо Бруєва С. Т. (фактично С. Г. — авт.) після закриття знаходиться на перевірці в прокуратурі області. По закінченні перевірки і повернення справи буде прийнято відповідне рішення, про яке Вам буде повідомлено додатково».

За дев'ять місяців настав час не лише визнати потерпілим батька вбитого, а й справу стосовно підполковника Сергія Бруєва передати для судового розгляду. Може, справу не могли завершити вчасно тому, що старший слідчий, який її вів, Андрій Кузнецов, перейшов до природоохоронної прокуратури, а старший слідчий Віктор Скиба клав адресовані прокурору скарги потерпілого під сукно. Чомусь у даній справі багато таємничого, як і в дивній для самого прокурора Григорія Середи крадіжці з платної стоянки автомобіля, в якому відбулося вбивство. Характерно, що тут же розташований штрафмайданчик міліції.

Дивно, що досьогодні прокурор міста Григорій Середа не знайде можливості, щоб відсторонити підполковника Сергія Бруєва від службових обов'язків. Чи це не тому, що підполковник хворів, знаходився у відпустці й деякий час не виконував службових обов'язків.

Дана справа вже надто бородата і для її розв'язання потрібно почекати, поки вона повернеться з обласної прокуратури, хоч про це міський прокурор просив не писати. Така ж точка зору і в прокурора Полтавської області. Одначе обласний прокурор Василь Васильович Лось усвідомив, що ця справа архізастаріла і хибну постанову його кременчуцького колеги буде негайно відмінено.

Хочеться вірити, що вже не потрібно буде нових дев'ять місяців, щоб потерпілий Борис Володимирович Голядинець нарешті дочекався передачі справи щодо підполковника Сергія Бруєва до судового розгляду.

Олександр САКУРА.

Кременчук
Полтавської області.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Тираж 529471.

Комбінат друку видавництва «Преса України».
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311021.